

Bezpečnostní rizika pro Českou republiku podle veřejnosti – listopad 2013

Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v13-11</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>11. 11. – 18. 11. 2013</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>981</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>233</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PO.39a, PO.39 c, OV.21a, OV.21b, OV.21c</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>9. prosince 2013</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Milan Tuček</i>

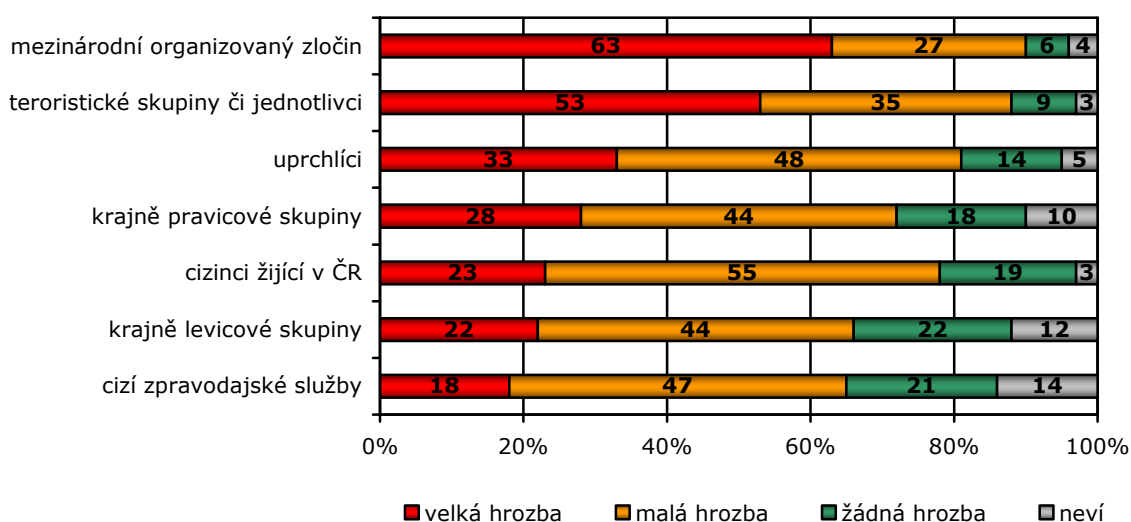
V listopadovém šetření CVVM posuzovali občané České republiky, jak velkou hrozbou představuje působení vybraných skupin na území ČR.¹ Zjišťovány byly rovněž názory veřejnosti na reálnost ohrožení určitými skutečnostmi přesahujícími rámec republiky, jako je válka, epidemie, přírodní katastrofy, surovinová či ekonomická krize.² Problematika bezpečnostních rizik je šetřena zhruba jednou ročně od poloviny minulého desetiletí, stejné otázky byly naposled položeny v listopadu 2012.

¹ Znění otázky: „Domníváte se, že některá z následujících skupin představuje v současné době reálnou bezpečnostní hrozbu pro Českou republiku? Pokud ano, představuje velkou nebo malou hrozbu? f) Cizinci žijící na území ČR, b) uprchlíci z jiných zemí, c) teroristické skupiny či jednotlivci, d) mezinárodní organizovaný zločin e) zpravodajské služby jiných států, g) krajně pravicové skupiny, h) krajně levicové skupiny.“

² Znění otázky: „Domníváte se, že v současné době představují pro Českou republiku reálnou hrozbu následující skutečnosti? Pokud ano, představují velkou nebo malou hrozbu? a) Války, b) epidemie, c) přírodní katastrofy, d) surovinová krize (nedostatek ropy, zemního plynu, atd.), e) světová ekonomická krize.“

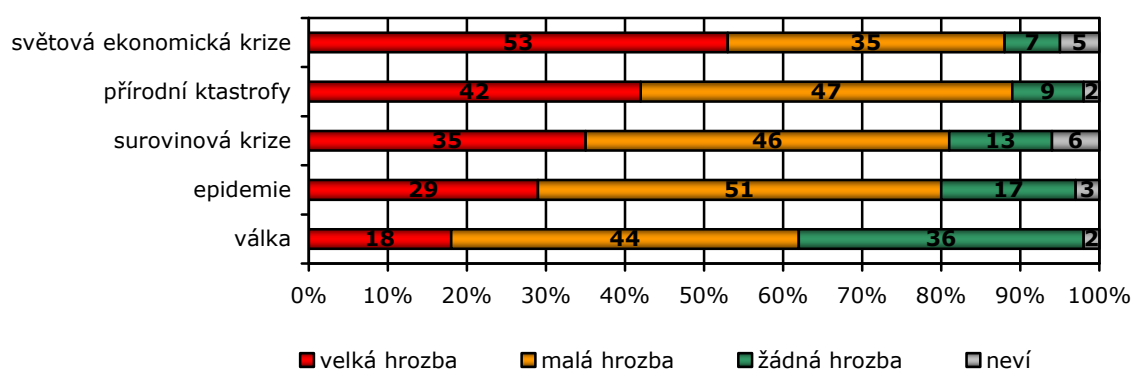
Respondentům byla předložena k posouzení různá rizika pro bezpečnost České republiky (viz graf 1). Nejčastěji byl za velkou hrozbu pro mír a bezpečnost v ČR označován mezinárodní organizovaný zločin. Shodlo se na tom 63 % dotázaných, 27 % pak považuje organizovaný zločin za malou hrozbu a pouze šest dotázaných ze sta organizovaný zločin za hrozbu nepovažuje. Jako závažné ohrožení je vnímán také terorismus, který více než polovina respondentů označila jako velkou hrozbu a další třetina jako malou hrozbu. Teroristických skupin či jednotlivců se v souvislosti s bezpečností České republiky neobává jen necelá desetina občanů. Uprchlíky z jiných zemí, ani cizince žijící na území ČR většina populace za velkou hrozbu pro bezpečnost nepovažuje. Podobně jsou hodnoceny krajně pravicové a krajně levicové skupiny. Nejmenší hrozbu pro bezpečnost republiky z pohledu veřejnosti představuje činnost cizích zpravodajských služeb (pouze 18 % dotázaných je považuje za velkou hrozbu).

Graf 1: Jsou reálnou bezpečnostní hrozbou pro ČR tyto skupiny? (v %)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost 11. – 18. 11. 2013*, 981 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Graf 2: Jsou reálnou bezpečnostní hrozbou pro ČR tyto skutečnosti? (v %)

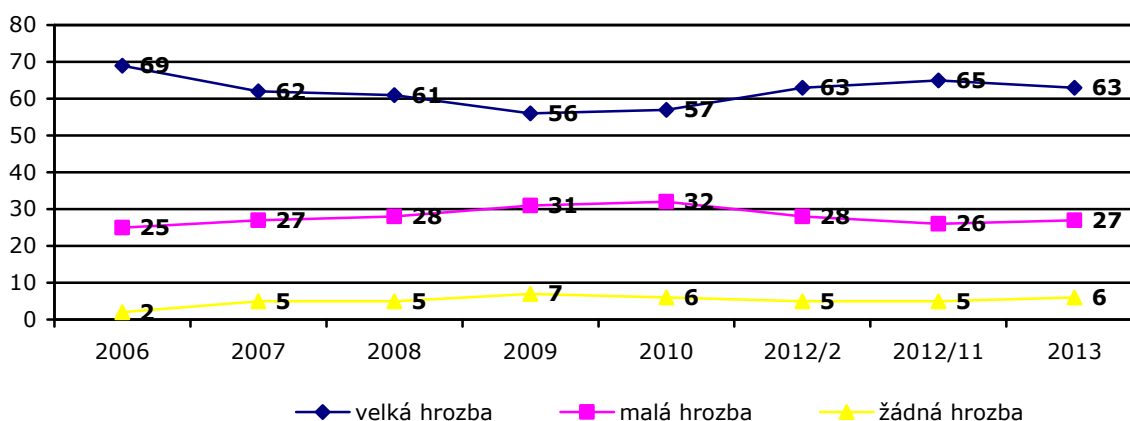

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., *Naše společnost 11. – 18. 11. 2013*, 981 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

V další otázce bylo opakovaně od roku 2006 zjišťováno, zda jsou podle mínění veřejnosti reálnou hrozbou války, epidemie a přírodní katastrofy, k čemuž od roku 2012 přibýly nově zařazené hrozby spojené se surovinovou krizí a světovou ekonomickou krizí (viz graf 2). Tyto nově zjišťované hrozby se opět ukázaly jako reálné, i když oproti minulému roku došlo k citelnému poklesu těch,

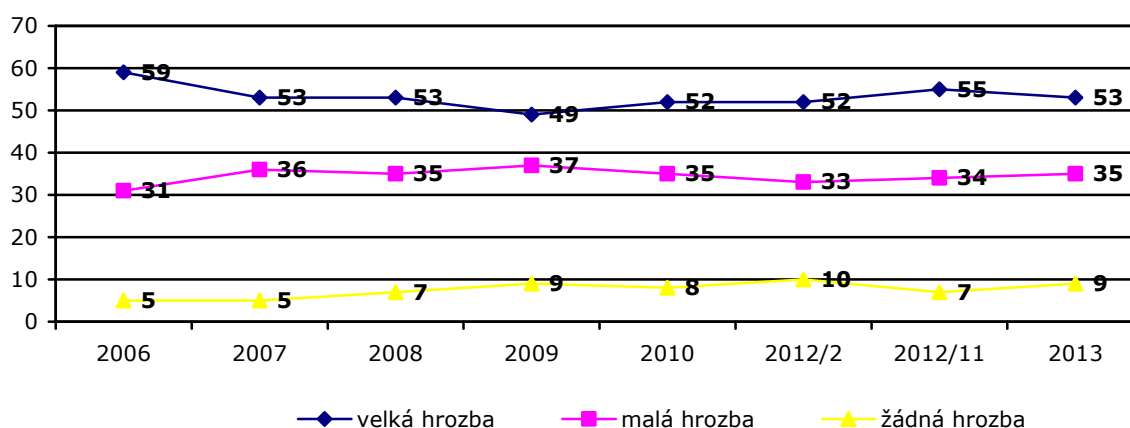
kteří je považují za velké. Konkrétně „světovou ekonomickou krizi“ vnímá více než polovina (53 %) dotázaných jako velkou hrozbu pro naši republiku (vloni to bylo 67 %). Za velkou hrozbu „surovinovou krizi“ označila jedna třetina (35 %) dotázaných (vloni to bylo 42 %). Ohrožení přírodními katastrofami, epidemiemi a válkami zůstalo zhruba na úrovni minulých let, když dvě pětiny (42 %) uvedly jako velkou hrozbu přírodní katastrofy, u epidemií to bylo 29 % a u válek necelá pětina (18 %) respondentů. Z hlediska výše podílu těch, kdo zkoumané hrozby považují za velké, došlo v porovnání s listopadem 2012 kromě již uvedených posunů v případě světové ekonomické krize a surovinové krize pouze ke dvěma drobným změnám, když u přírodních katastrof a u činnosti cizích zpravodajských služeb bylo zaznamenáno jejich zvýšení shodně o čtyři procentní body. Od roku 2009 pak můžeme registrovat rostoucí pocit ohrožení ze strany uprchlíků a cizinců žijících v ČR. V případě epidemií byl v roce 2009 v souvislosti s vlnou tzv. mexické či prasečí chřipky zaznamenán jeden výrazný výkyv ve směru zvýšeného pocitu ohrožení, jinak ovšem u většiny položek platí, že jejich vnímání jako hrozeb je v čase poměrně stabilní. Vývoj názorů u všech zkoumaných hrozeb od roku 2006 zachycují grafy 3a až 3l.

Graf 3a: Reálnost hrozby pro ČR – mezinárodní organizovaný zločin (v %)

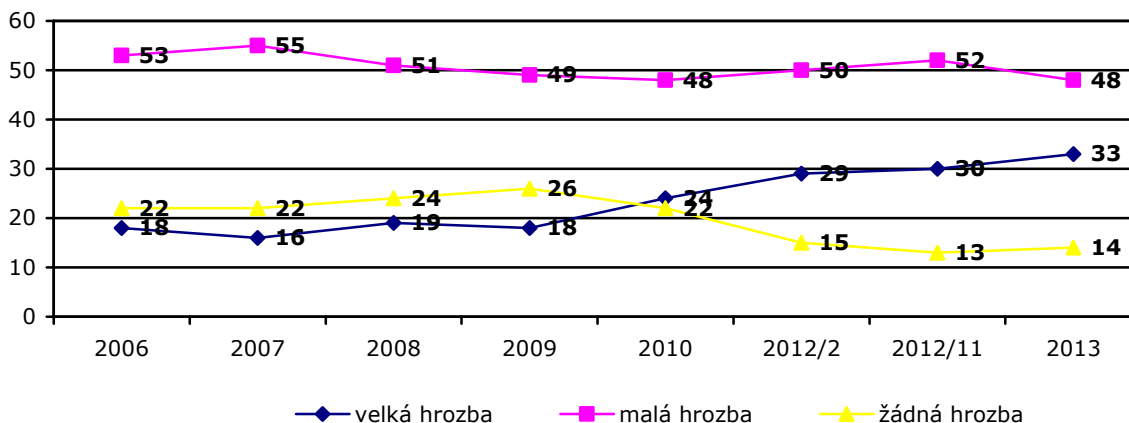
Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „nevím“.
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Graf 3b: Reálnost hrozby pro ČR – teroristické skupiny či jednotlivci (v %)

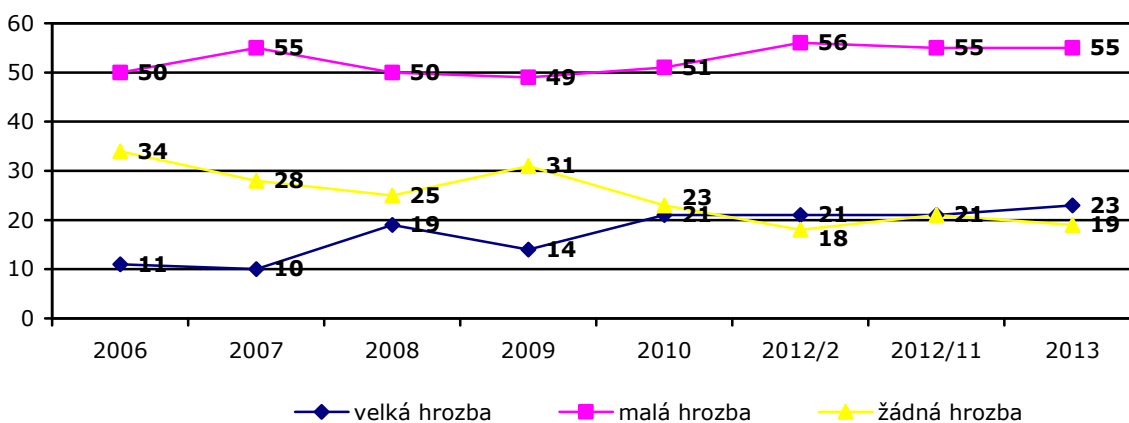
Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „nevím“.
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Graf 3c: Reálnost hrozby pro ČR – uprchlíci (v %)

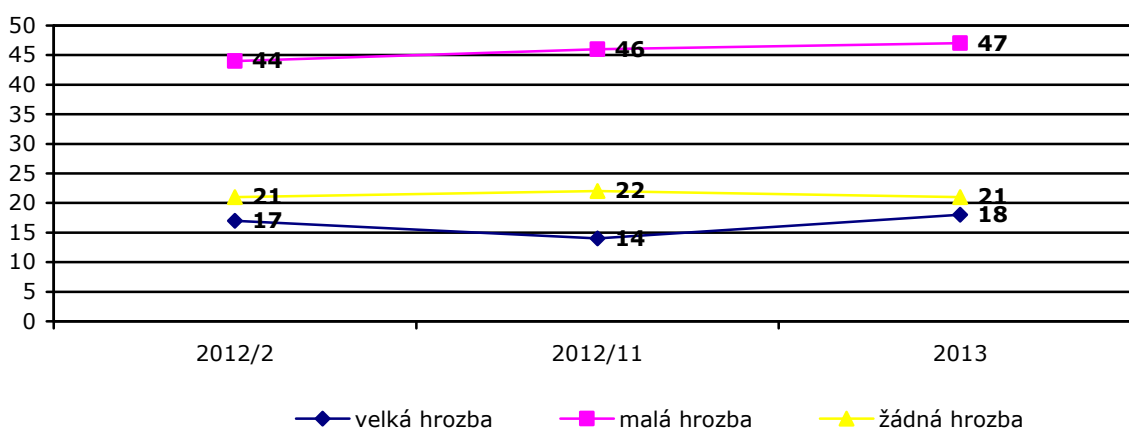
Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „nevím”.
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Graf 3d: Reálnost hrozby pro ČR – cizinci žijící na území ČR* (v %)

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „nevím”.
*) Do roku 2011 „národnostní menšiny”.
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

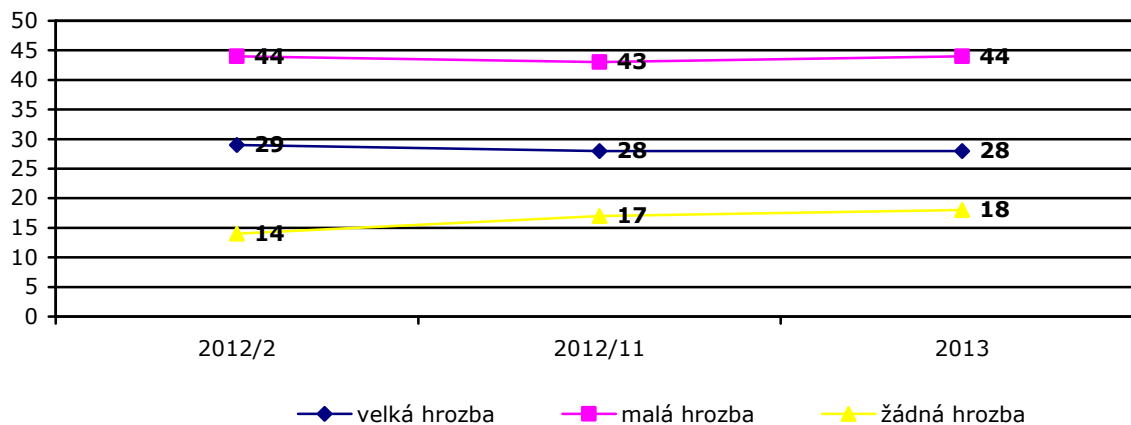
Graf 3e: Reálnost hrozby pro ČR – cizí zpravodajské služby (v %)

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „nevím”.
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

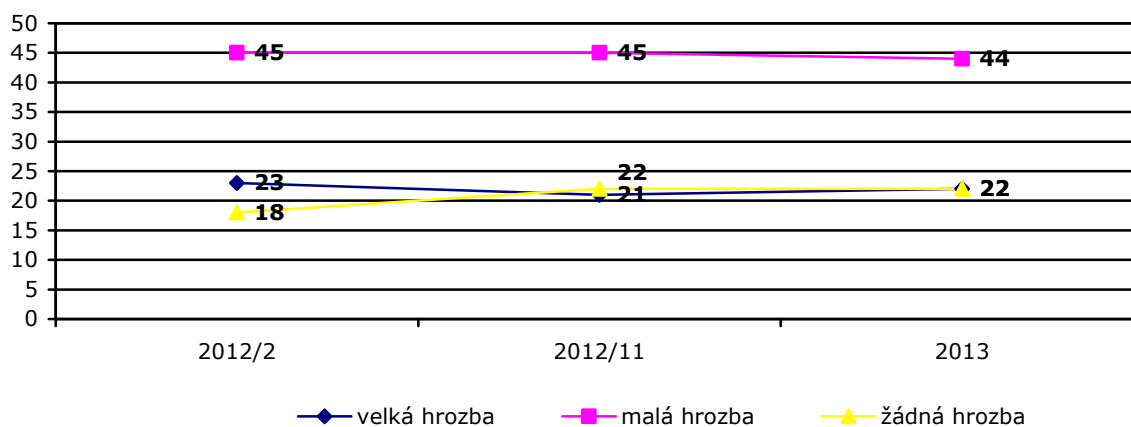

Graf 3f: Reálnost hrozby pro ČR – krajně pravicové skupiny (v %)

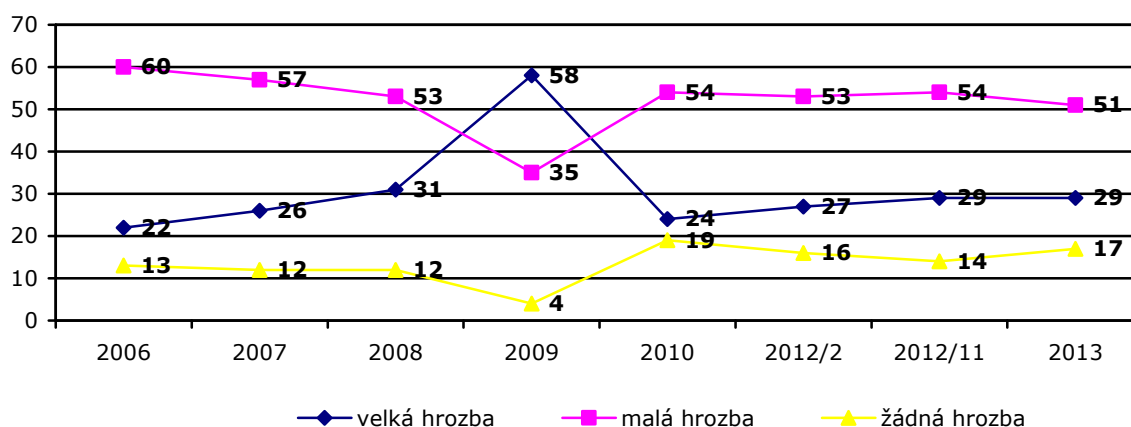
Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „nevím”.
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Graf 3g: Reálnost hrozby pro ČR – krajně levicové skupiny (v %)

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „nevím”.
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

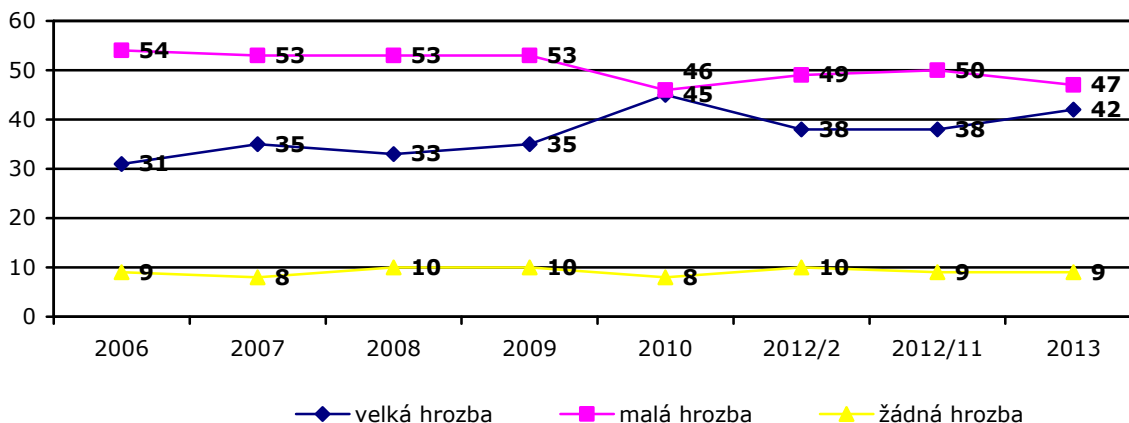
Graf 3h: Reálnost hrozby pro ČR – epidemie (v %)

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „nevím”.
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

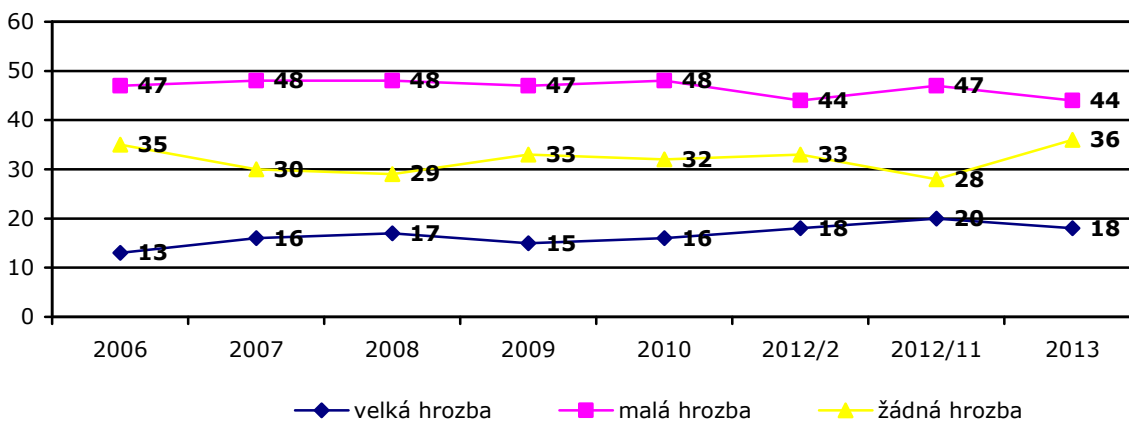

Graf 3i: Reálnost hrozby pro ČR – přírodní katastrofy (v %)

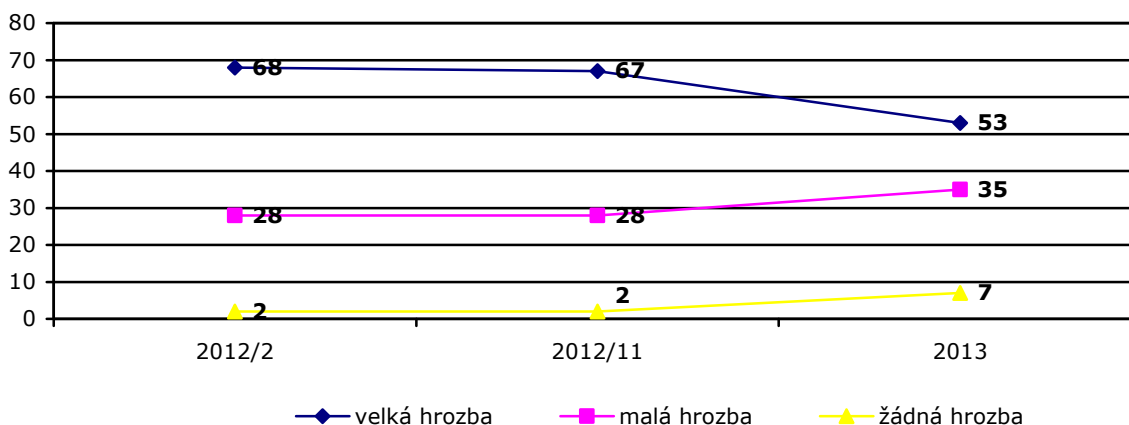
Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „nevím”.
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Graf 3j: Reálnost hrozby pro ČR – války (v %)

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „nevím”.
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

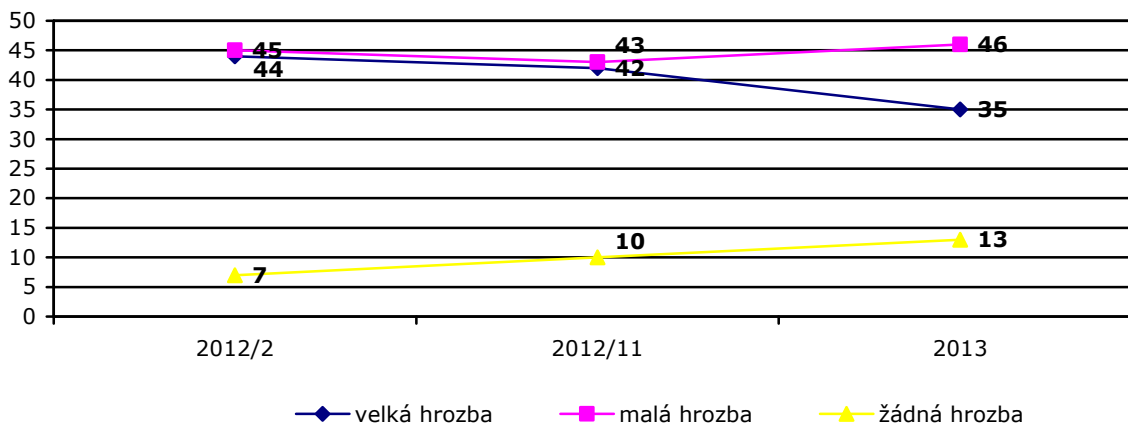
Graf 3k: Reálnost hrozby pro ČR – světová ekonomická krize (v %)

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „nevím”.
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Graf 3I: Reálnost hrozby pro ČR – surovinová krize (v %)

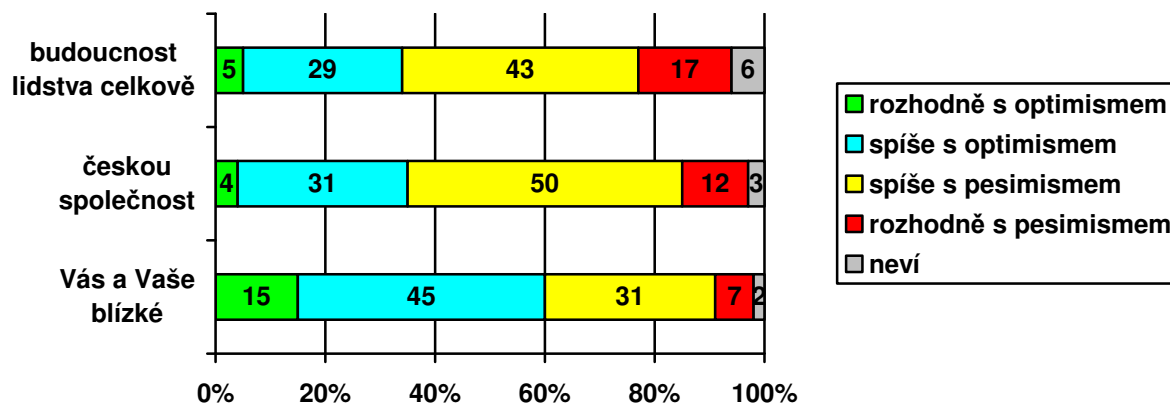
Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „nevím“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Podrobnější analýza ukázala, že možných ohrožení se obecně více obávají starší lidé a lidé se špatnou životní úrovní.

Podobně jako v loňském roce i letos byl výzkum zaměřený na bezpečnostní rizika a hrozby pro ČR rozšířen o rovněž opakovanou otázku, která zjišťuje očekávání do budoucna,³ která je – v položce „česká společnost“ a „lidstvo“ – provázána mj. právě s hodnocením reálných hrozeb.

Graf 4: Jak pohlížíte do budoucnosti, pokud jde o...? (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 11. – 18. 11. 2013, 981 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Při pohledu na vlastní budoucnost a budoucnost blízkých převažuje optimismus (tři pětiny dotázaných), v pohledu na budoucnost české společnosti a lidstva převažuje ve stejné míře pesimismus.

Optimismus či pesimismus v pohledu do budoucnosti, co se týká vlastní osoby a osob blízkých, je podle očekávání výrazně ovlivněn věkem a životní úrovní, jak ukazují údaje v tabulce 1.

³ Znění otázky: „A jakým způsobem pohlížíte do budoucnosti, pokud jde: a) o Vás a Vaše blízké, b) o českou společnost, c) o budoucnost lidstva celkově?“ Varianty odpovědí: rozhodně s optimismem, spíše s optimismem, spíše s pesimismem, rozhodně s pesimismem.

Tabulka 1: Jak pohlížíte na budoucnost Vás a vašich blízkých (v %)

	Rozhodně s optimismem	Spíše s optimismem	Spíše s pesimismem	Rozhodně s pesimismem
Věk 15-19	26	61	3	2
Věk 30-44	19	45	29	6
Věk 60+	8	38	43	10
Dobrá ŽÚ	26	57	14	2
Ani dobrá, ani špatná ŽÚ	9	47	37	4
Špatná ŽÚ	5	20	51	20

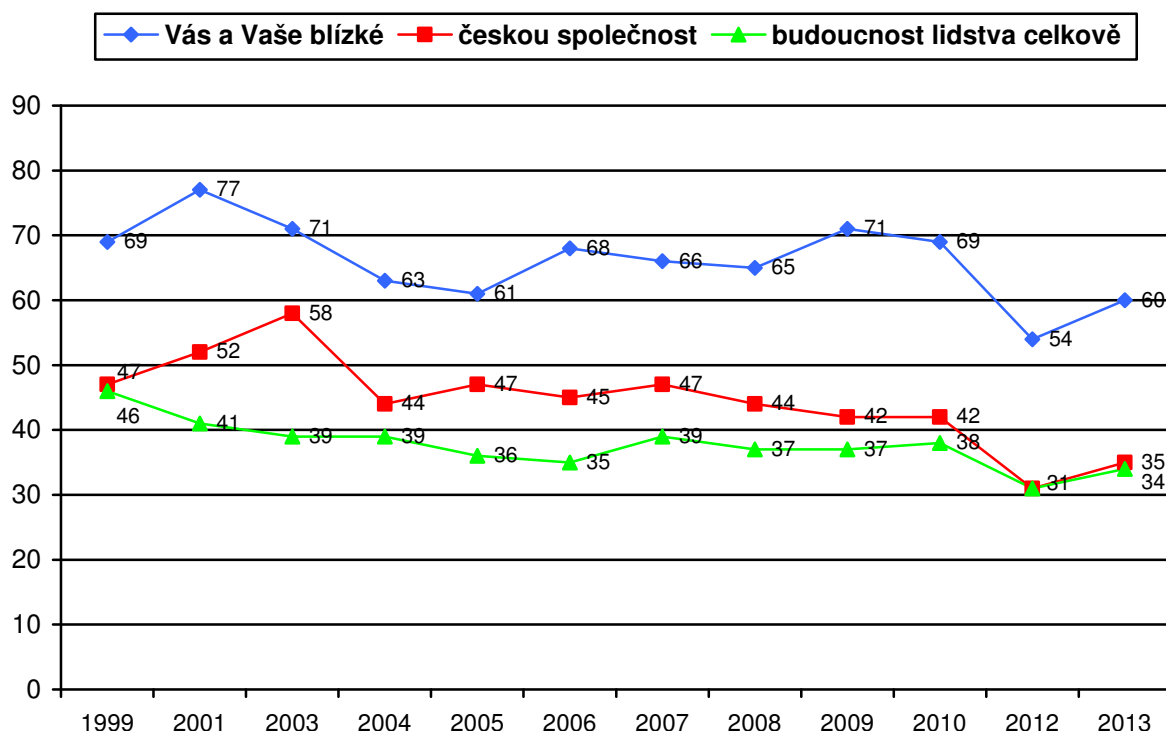
Pozn.: Procenta v řádku, dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 11. – 18. 11. 2013, 981 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Podobně bylo možné předpokládat, že určitá míra pesimismu při pohledu do budoucna české společnosti bude vázána na levicovou politickou orientaci. Pětina z těch, kteří se hlásí k levici, nahlíží budoucnost české společnosti „rozhodně s pesimismem“, a další tři pětiny „spíše s pesimismem“. Mezi pravicově orientovanými respondenty je „rozhodných pesimistů“ desetina a polovina pak „mírných pesimistů“.

Názor na reálnost výše vyjmenovaných hrozeb statisticky významně ovlivňuje pohled do budoucna jak na českou společnost, tak na budoucnost lidstva obecně s výjimkou hrozeb krajně levicových a krajně pravicových skupin. Nejvyšší vliv v tomto ohledu byl zjištěn u celosvětové ekonomické krize, která se promítala do názorů jak na národní, tak i světovou budoucnost. Světové budoucnosti se pak ve větší míře týkají hrozby epidemií a válek, budoucnosti české společnosti pak uprchlíci z jiných zemí.

Graf 5a: Podíl optimistického hodnocení budoucnosti, pokud jde o... (časové srovnání v %)

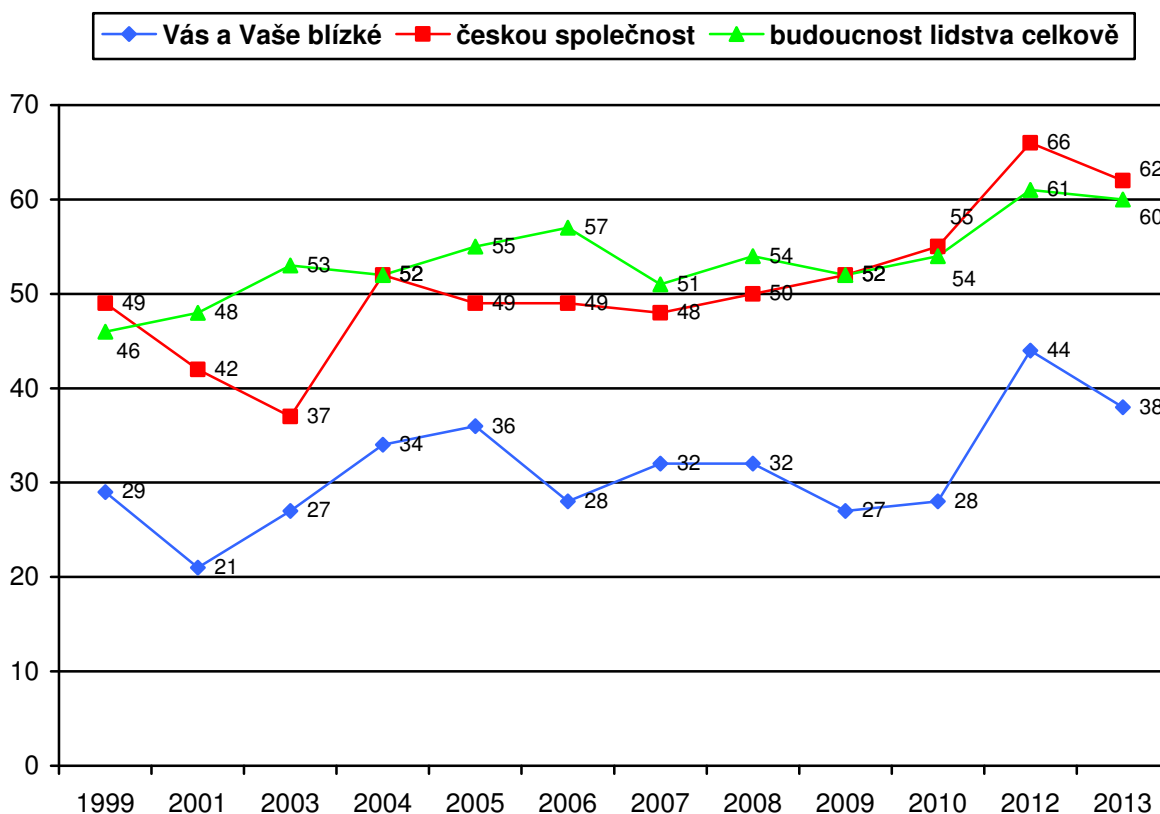

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Graf 5b: Podíl pesimistického hodnocení budoucnosti, pokud jde o... (časové srovnání v %)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Údaje zachycené v grafech 5a a 5b, které ukazují časové srovnání příslušné otázky od roku 1999, naznačují zejména v osobní rovině a v případě české společnosti mírné zlepšení oproti poslednímu šetření z listopadu loňského roku, ovšem i tak očekávání budoucnosti ze strany české veřejnosti zůstávají být zřetelně pesimističtějšími, než obvykle bývala v předchozích letech.